

עם "הפדגוג" או עם "הנעורים":

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50. בשאר ארצות: כאשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק.

עם "הפדגוג" ו"הנעורים":

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 21 קראנען, לחצי שנה: 10.50 קראנען, לרבע שנה: 5.25 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל. בשאר ארצות: כאשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שילינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 20 רֶגֶן, וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב. בשאר ארצות: כאשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה השורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורים: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נוסף 10 קאפ, 25 העללער. בעד הולף האדריסה 20 קאפ. מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פּוּט 38 ה', 15 ק'.

Krakau, 23 December (10 December) 1903.

גליון יג.

קבוקי יום ד' ה' טבת תרס"ד.

תָּבֵן: הגל (שיר), ה. שניאור. — עטרת הזהב (אגדה), מעובד ע"י פ. אוירבוך. — יוספי פתי (אגדה, כוּף), יהודה שטיינברג. — הילד משה בתבה (ציר), — מאגדות אנדרסון (ג), אביאסף. — הר האלהים חרב (ציור). — חדשות. — ידיעות שונות. — לבנה מצרית (ציר ע"פ כתבת עתיקה). — בדיחות. — מודעות.

הננו מתכבדים להזכיר את מנויי ה"עולם קטן" כי הגליון הזה הוא האחרון לרבע הזה. הראשון לשנת תרס"ד, ואלה שתכלה חתימתם עם כלות הרבע הזה יואילו להזדרז ולחדש את חתימתם לכל תהיה הפסקה במשלוח הגליונות אליהם. המחדשים את חתימתם יואילו לשלוח אלינו את האדריסא הנדפסת שלהם או להודיענו את המספר שעל אדריסתם בדיוק.

המ"ל.

הגל

אך אלם נקפא גל תים
בדמי-חרדה סביבו;
ויפכה אט, כמו בכה דם
את גל העו חביבו...

ה. שניאור.

והרבה חפש עוד הצוק,
את משפרי הענקים,
להלחם אתו עד שיו
תקצף למרום שתקים.

חבשי טיל גל ענק
על מרח-במי אקנזום —
וגבש עם שן-חלמיש-צורה
ונפץ מבלי מנום.

עֲטֵרַת הַזֶּהָב.

(אגדה).

וימחה כף מרב שמחה ונגיל: מעודו לא ראה תמונה יפה ונעימה כזאת.

עברו ימים מעטים — ועליכם, ילדים, לדעת, כי היום של מלך הים הוא שנות אלף אצלנו בני היבשה, — והנה ראה מלך הים, כי התמונה הנפה הולכת הלוך והעלם; ועוד מעט — ויתמו לגוע כל היצורים וכל החיות וכל האדם אשר על העטרה — ויראו רק סלעים עירומים ושלדוֹרֵי־עצמות לבנים בין צמחי הפנים.

ויתעצב מלך הים אל לבו ויאמר:

— מה נפלאה היתה התמונה, ואנכי לא יכלתי לשמרה! ... ויקרא מלך הים לכל שריו ועבדיו היודעים לעשות במלאכה, ויצום לבנות עמוד גדול ונבט, שנגליו עומדות על קרקע התהום וראשו עד פני הפנים יגיע. ותישלם כל מלאכת העמוד מקץ ימים אחדים. ויבנת מלך הים את עטרתו ויצפה זהב טהור וישיבץ בה פנינים ואבנים יקרות וישימנה על ראש העמוד.

ופעם אחת ביום, לאמר, פעם באלף שנים, היתה הצדקה למלך הים להוציא את ראשו מתוך התהום לראות בחדת השמש משמי התבלת לשקע בתהום. אך עד היום עוד מרם עשה המלך את הדבר הזה באמרו: „אין דבר בתבל אשר יעלה בגופי על יפי ממלכתי.“ אך הפעם התאזהר מלך הים לראות את עטרת הזהב אשר בראש העמוד.

ויהי לפנות ערב, לאמר מקץ אלף שנים ויעל המלך מבעמקי התהום ונס את כנורו לקח אתו לנגן שיר תהלה לכבוד הים. וירם את ראשו מתוך הים וירא מרחוק — והנה עטרתו כגולה בנפיה ויושביה פרו וירבו מאד מאד, ואניות גדולות מתנועעות סביבה על פני הים, וערים גדולות מתנוססות על החוף. אך פתאום נשמע קול שאון מהערים האלה, ויתחלחל מלך הים ויש אל העטרה וירא — והנה בני האדם נצים ונלחמים ואיש יאכל את בשר רעהו, — על דבר הזהב והאבנים היקרות אשר על העטרה! ... והמריבה הולכת וגדולה, והמלחמה הולכת וחזקה, וקולות יללה, קללות נמרצות ואנחות חללים גשמעים מכל עבר ופנה — בגלל הזהב הזה והאבנים האלה! ויחיר

המקרה אשר אספר לכם הפעם, קוראי הקטנים, קרה לפני ימים רבים, רבים מאד, במצלות הים הגדול, שם עמק עמק בתהום, ישב מלך הים על כסא מלכותו, וכל שריו ועבדיו באו מן הנהרים והנהלים השונים להשתחות לו ולתת לו כבוד ותהלה. אריות הים כרעו רכצו לרגלי מושל הים, התנינים הגדולים התרפסו לפניו והדגים המעופפים החליקו בסנפיריהם את הקמטים שעל מצחו, וכל מעשי השמים והעבדים וכל הנועות גם גראו כמו במראה מלפשת בכסא המלך העשוי מברלח טהור. והמלך עוטה שלמה ארבה משקשי הדגים, ואהדת יקרה מרקמת שושני־הים, ושולי האהדת מלאים את כל הימים לארפם ולרחבם ולעמקם. וביד המלך שרכיט זהב, ועל ראשו עטרת משבצת פנינים אדמות ומזהירות, ואף כי ישב המלך על כסאו אשר על קרקע התהום — הגיע ראשו עד פני הפנים, ועטרתו הציצה מתוך הים וישערתיו כחלות לבנבנות התנועעו תלתלים תלתלים בגלים המטילים על פני מרחב הים הגדול מקצות השמים ועד קצותם, לשערות האלה יקראו בני האדם בשם: צמחי־הים, ואולם לא צמחים הם, כי רק ישערות ראש המלך וקוצותיו המתנועעות לרוח הים הגה והנה.

ומלך הים עשה משפט וצדקה כל הימים, אך גם במצלות הים הגדול כמו בין יושבי היבשה, רבים, רבים הם העשוקים הצועקים המם על עושקיהם החזקים האכזרים ודורשים את משפטם, ויהי כאשר ישב מלך הים למשפט לפני הרבה מאות שנה, לא קם עוד מכסאו אף פעם אחת מאז ועד היום הזה, לאחרונה נלאה מלך הים משמע את כל הדברי הריבות ויאמר לנוח מעט מעמלו הרב, וינח את השרכיט מידו ויסר את העטרת מעל ראשו, אולם מה השתומם מלך־הים למראה עיניו! את אשר לא פלל מעודו — ראה הפעם על עטרתו: הפנינים האדמות והמזהירות היו מכסות באדמה שחורה, ועליה צמחו יערים, התנשאו הרים, השתרעו עמקים והתנוססו שדות תבואה וירק דשא; ביערים, תלכו על ארבע יצורים וחיות שונים, ובעמקים ינוחו בני האדם, וכל אלה מלאים שמחה ונגיל וכלם מאירים לו פנים! וירא מלך הים

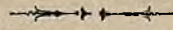
למלך הים מאד נחמנו בערה בו, ויָרָם בקצף את כנורו ויד
 בו על העמרה ככל פחו, עד כי נָפֵץ הכנור לרסיסים ויפלו
 הרסיסים על האניות העוברות בלבב הים ותשברנה ותברנה
 במצלות. ואחר נִשֵּׁב מלך הים ברוחו הקשה וירעם הים וירזמו
 הגלים עד לב השמים, ויפלו וישתברו לרכבות משברים ויהיפל
 הים לתהום קצף נורא. וילפת המלך את העמוד בשתי ידיו ויט
 בכח להפיל את העמרה היפה. אך העמוד לא נע, ולא זע
 ממקומו. כי היה תקוע עמק בקרקע התהום ותרגש האדמה
 ממקומה ותהרבנה ערים אחרות ואלפי אנשים נהרגו... אך
 במה נחשבו אלפי האנשים האלה לעמת רכבות אלפי האנשים

אשר נשארו בחיים? ואלה האנשים, החיים, התנפלו כחיות
 מזרפות על רכוש החללים, ועוד גדל ויפרץ הריב על דבר
 משפט הירשה...
 ויפס לב מלך הים מיגון ויגדל תמורונים, וישב ברוח
 נשברה אל מלכותו, אשר מתחת לפנים; וינחם המלך כי צפה את
 עמרתו זהב מהוד וישבצנה פנינים ואבנים יקרות.
 והיה כאשר ירתחו מי הים ונליתם יהונו וינעו בשכור
 ויעלו קצף רב, וידעתם, ילדי, כי בני האדם נצים על דבר
 הזהב ומלך הים בוכה מכאב לב ומחרון אף...
 מעבר על ידי פ. אוירבוק.

יוסי פתי.

(א נ ד ה).

(סוף)

ויתאספו שלשת האחים להיעזר ולבחר להם באינה
 מעשה ומשלה יד. ויתנבחו האחים, זה אמר פה, וזה אמר –
 לא בן; ויוסי לא הנה עוד את דעתו, כי אמר: „אחשב
 מראש ואחר אניד“. ויצא יוסי לשוח בשירה וירא בין
 השדות הירועים חלקת שדה לא זרועה וישאל מאת
 העוברים: „למי חלקת השדה הזאת?“ ויגידו לו, כי קנני
 העיר הוא, וכי ענר ראש האנרחים הוא המפקח על עסקי
 העיר וגם על חלקת השדה הזאת.

זרע ותבואה שרדי ורא כסף... הכסף לא שלי! אני אשיב
 את הכסף לראש האנרחים, והוא ידע מה לעשות בו.
 נהי כאשר בא אל בית ענר, ניספר לו על דבר
 המציאה, ויחרש ענר רגעים מספר, ואחרי כן ענה ואמר:
 „הכסף נתון לך, כי זכית בו בריו, ואמנם עוד אוצר יקר
 ימצא לך עם הארנו הנה. אבל עוד לא הגיעה תעת לגלותו
 עד שת קני, ועתה לך והצלח בשם אלהים!“
 וגם הפעם צלצלה באזניו ברכת „אמן“ ויצאה מפי
 הנערה, ויפן לתביט אליה וירא את פניה, והנה הם יפים
 מאד. ולא יכל יוסי להכריע אם קולה נעים יותר מפי
 פניה, או אם פניה יפים יותר מנעם קולה.

וילך יוסי אל ראש האנרחים, ויבקש ממנו כי יתן
 לו לעבר את החלקה הזאת בארים⁽¹⁾; ונאות הראש ויתן
 לו מתרשה ושגי עגלי בקר ויברכהו ויאמר: „יברך אלהים
 את חילך ומצא ברכה בעבודתך בישרת לבך ו!“

ולאזני הנער הגיע קול עונה „אמן“ מאחד החדרים,
 ויפן אל החדר, אשר יצא משם תקול, וירא והנה עלמה
 עומדת שם, ולה שתי עינים נוצצות בפניו, דמע בעינים
 אשר ראה אז מבעד לצעיה, בעמדו על הבמה.
 ויצא הנער אל חלקת השדה לעבדה.

ויהי הוא חורש באדמה ומעמיק בה המחרשה –
 וימצא ארנו בעמק האדמה התרושה. ויפתח את הארנו –
 והנה הוא מלא שקלי כסף וזהב! ויבא אל אחיו וניספר
 להם את אשר מצא; וישמחי האחים מאד, וישבו להתנוח –
 מה לעשות בכסף המציאה? ויהי המה נדונים ומתנבחים,
 ויוסי חשב את מחשבותיו, ויאמר בלבו: „הן לא בעמל
 ידו מצאתי את הכסף! אני חורש וזרע, והאדמה תתן לי

ובשאלו את עברי על אדות העלמה, נודע
 לו, כי שמה „קציעה“ וכי היא איננה בת ענר, כי אם בת
 אחד מרעי ענר, אשר מת בעודה קטנה והיא אז יתומה
 מאמה, ויאספנה ענר אל ביתו, ויאמנה⁽²⁾ לו כבת.
 ויצא יוסי שמח וטוב לב, וניספר לאחיו את דברי
 ענר; אך המה לא שמעו את דבריו, כי היו טרודים
 בנדיבתם מה לעשות בכסף הנמצא; ובלון אמר, ולקנות
 צאן ולאסף עדר, ואז יוכלו לקנות בית למושב, דיר לצאן
 ושדה למרעה – בכסף אשר יאספי מנו הכבשים ומחלקם;
 וישכר אמר לבנות בית ודיר ולקנות שדה למרעה, למען
 יוכלו אחרי כן לאסף עדר. וישאלו את יוסי מה דעתו
 בדבר הנה; אבל הוא לא מהר לענות, כי אמר במנהגו:
 „שלוש מחשבות תחשוב, כטרם תגיד דבר אחר!“ ואולם

(1) חשבה לו לבת.

(2) עובר שמקבל בשכרו חלק בתבואה.

ויהי אחרי ימים רבים, ויאמרו איש אל אחיו: הבה נודיע נא את אבינו כי כבר מצאנו הון ונחלה ונבא אלינו ונתן את הונו לאחד מאתנו, באשר הבטיח".
 לדבר הזה הסגים גם יוסי עוד בטרם גמר את שלש מחשבותיו, כי כלתה נפשו לראות את אביו ולחבק את אמו; וכתבו שלשת הפנים מכתב לאביהם ויודיעוהו מכל אשר עבר עליהם ויבקשוהו, כי ימחר לבא אליהם.

ואף אמנם מלא אביהם את בקשת בניו וכעבר מספר ירחים בא אליאב ואשתו עירה פלח, וישמחו הפנים לקראתם, וינשקו את ידי הוריהם ואת בנפות בנדיהם וגם את כפפות רגליהם נשקו.
 ויהי כשמע אליאב את כל אשר עבר על בניו ואת דבר הריב אשר היה בין זבלון וישכר ואת אשר עור יוסי לכל אחד מהם - לא הוכיח את בניו בדברים, וגם לא הלל את יוסי בפיהו, ונתן לזבלון כמתנה שתי מרפבות כבודות בלא סוסים, ולישכר נתן שני צמדי סוסים בלא מרפבות. -

ניקח יוסי את חלקו במתנות בשתף ועורר בכל עבודות אחיו, מרפבה כבודה מאת זבלון, וצמד סוסים - מאת ישכר; ונתהי לו מרפבה כבודה רתומה לצמד סוסים טובים ויפים מאד.
 והאם נתנה לזבלון שתי טבעות זהב ומשפצותיהן ריקות, ולישכר נתנה שתי אבני טבעות לא נתנה לו.

ויקח יוסי את חלקו: טבעת זהב ואבן טבעת וישפץ את האבן בטבעת, ונתהי הטבעת יפה מאד; ונערות רבות הפצו לתת במחירה את כל עדן, וגם לנו את קוצות ראשיהן ולחתן נוספות על עדן במחיר הטבעת. ואולם יוסי לא אבה למכור את הטבעת כעד כל הון.

ויהי כשמע ראש האנרחים, כי באו הורי יוסי - ויעש משתה ויבקרא לכל זקני העיר ואת אליאב ואת שלשת בניו, הושיב בראש הקרואים; ויהי בעת המשתה ויקם עור על רגליו ויקרא:

"שמעו נא, וקנים ונבונים! לפני עשר שנים מת אחד מאנרחי עירנו, וידדיה הרסני, והאיש - עשיר מאד ולא נתן לו אלהים בנים, אך בת אחת ילדה לו אשתו ונתת האם האמללה בהקשותה בלדתה; והבת - יפה וחכמה, ונאדהנה וידדיה יותר מעשרה בנים, ולפני מותו שלח לקרא לי ויפקדני על חלקת שדהו וישביעני להיות לאב לבתו - זו קציעה, אשר גדלה בביתי כקציעה" (בשמה הטוב ובשושנה בפייה) באשר עניכם רואות;

(2) קציעה - מין פשע.

בטרם חשב את מחשבותיו לקח את הכסף ויחלקוהו לשנים, חציו נתן לזבלון והחצי השני לישכר והאחים הוסיפו להתעסק, ואיש איש מהם התאמץ להוכיח את הצידיק;

- למה זה לנו שדה מרעה ודיר - אם צאן אין? - אמר זבלון.
 - ואיכה תרעה את צאנך, - התעקש ישכר - אם שדה מרעה אין?

ויהי כאשר לא יכלו להתפשר, ויפרדו האחים איש מעל רעהו, וזבלון קנה לו צאן ונאסף עדר; וישכר קנה לו עצים ולבגים ויבן לו בית ודיר לצאן.
 ויוסי לא גמר עוד לחשב את שלש מחשבותיו, על כן לא תנה את דעתו; ואולם עזור עור גם לזבלון לנהל את העדר, וגם לישכר לבנות את הבית.
 ויהי לשנת ערב ויצא הרעב לישכר, כי לא אכל מאז הבקר, ויאמר:

"אלכה לי אל אחי ונתן לי מחלב צאנו ואשקוט רעבוני!"

- אם רעב אתה - ענהו זבלון - לך אכל בשמחה מלכני ביתך ויבקרשי דירך! ולא נתן לו מאומה; ואולם מיוסי לא חשף וזבלון את חלב צאנו, כי הן שתף הוא לו, ובעורו על ידו לנהל את העדר; ויאכל יוסי וישבע ויותר.
 ויהי בלילה - וזבלון ויוסי שוכבים בחדרן (בין עדר צאנם ומונים מספר לכוכבי השמים, ורואים בירם - ופחאם עלו עבים שחורים מקצה השמים, רוח קר התננב בגאות שרי, ועד מהרה התרחפו העבים ונעם הרוח ויברק הברק וירעם הרעם וימטר סוחף נפד ארצה.

וימהרו האחים להגים את העדר מן השדה ויביאוהו עד לפני בית ישכר, ויתדפקו על הדלת ויתחננו אליו לאמר: אספנו נא, אה, אל ביתך והן מקום לצאנו בדירך, כי נגע המטר עד בשרנו, ואין מפלט לנו ויצאנונו!

- אם מחכה מנשם אתה מבקש, - ענה ישכר מעל מטתו לאחיו לזבלון, כי עתה, התבססה בצמר צאנך ובחריצי חלבם, אשר נעשת ממני - ולא נתן לזבלון לבא הביתה.

ואולם ליוסי פתח ישכר את דלתיו, כי הן שתף הוא לו, כי עור לו לבנות הבית; וזבלון התגולל כל הלילה ברפש בין צאנו ובשרו סמר מקר.

למחרת היום ראו האחים, כי לא טוב לרעב כל היום, ולא טוב מנה גם להתגולל ברפש ובציה כל הלילה; ויתפשרו ביניהם; ונתן זבלון לישכר גבינה וחלב, וישכר נתן לזבלון מלון בבית, מרבע בדיר ומרעה לצאן.
 קבה נאחוו האחים בסביבות עיר פלח ויראו ברבה בעמלם.

(1) על גבם ופניהם למעלה.

דבר. ולא ידעו הנקנים אם מאשר תמאן ביוסי, על כן היא מתרשת, או מאשר תבוש להודות בפיה כי תפצה היא בו? ויאמר זקן אחר: הן אמנם השתיקה היא חצי הודאה, אבל איננו יודעים אם ההודאה היא למאון או להסקמה על כן זאת עשו: תנו לה צמר למות חומים – מלאכת שלש שעות, והיה אם תפצה היא ביוסי, עליה לומר את המלאכה עד שתי שעות; ואם לא תתמרנה, אות היא, כי ממאנת היא בו. ויטב הדבר בעיני הקרואים, ויתנו לקציעה צמר ותלך ותסתור בסודרה.

ויהי המה מטיבים לבם בינו, וכמעט ששכחו את קציעה, ואף לב יוסי דופק, הוא סופר את הרגעים אשר נקצבו לממנה והנה לא עברה עוד שעה שלמה – ודלת חדר קציעה נפתחה, ונד שלוחה משם, וארג מעשה ודי חושב הופיע לעיני הקרואים, היא טוטה את החומים, ועוד מצאה לה עת לארג מהם ארג נפלא, אף כשה להראות לעיני הקרואים ותסתור מאחרי הדלת.

– הסקמה! – הסקמה! קראו כל המסבים וישמחו מאד. ליום המתרת עשה עגור משתה נשואים, ויקרא לכל אנשי העיר למקמן ועד גדול, ויכינו שם יין רב למאה עד כי לא מצאו להם די בלים וכוסות. ויהי גם מספר הקרואים רב מאד עד כי לא מצא להם היין. וישקר מצא מנת ייגו, אף כוס לא נשארה לו עוד, ויבלון מצא לו כוס, אף יין לא נשאר בערו. והודה שטי נכר.

וגם שמר צנאה מסר על ידי חתום וסגור בארגו, ויאמר: "את השמר הזה אל תפתח, עד אם בא איש לחרש את שדי, והיה אם במרם ירע את זרעו, יקצר שקלי כסף, או תפתח את השמר ותמלא אחרי כל הדברים הכתובים בו" – ובכלותו לדבר את הדברים האלה השיב רוחו לאלהים; ושמר את הדבר בלבי.

ולשמחת לבכי הנה זה בא אורחנו החדש, יוסי הצעיר, ויחרש את חלקת השדה, אשר היתה עזובה מיום מות ידידיה, ובמרם ירע בה זרעו, מצא בה שקלי כסף לרב, בעמק המחרשה, עתה הגיעה העת לפתח את השמר.

ויסבימו הנקנים לדבריו ויפתחו את השמר וימצאו כתוב: "חלקת השדה אשר-לי היא הורגעה בשדות; אף בעמל פנים הוצאתי ממנה יותר, מאשר יוציא איש איש משדהו והיה האיש אשר יאהב עבודה כמוני, ויעמיק המחרשה ביה, וימצא את כל הוני בארגו, לו הארגו ולו גם יעודה קציעה בתי לאשה".

וישתוממו האנשים מאד, ויאמרו: "אכן אצבע אלהים היא! עתה בא ברוך אלהים, יוסי הצעיר, וזכה בחלקו! וישמח יוסי על קציעה, אשר נפלה כגורלו, אף אחר הנקנים אמר: "הן חק לנו מימי בתואל הארמי, לבלי תת כל נערה לאיש עד אם נשאל את פיה! נקרא לנערה ונשאל – התאות להנשא ליוסי" אם לא? אבל הנערה הורידה את ראשה מטה, ולא ענתה

ותפתח ותראהו את הילד והנה-נער בכה.
[שמות א' ב' ו']

מאגדות אנדרסן.

222

ג.

פּרַח קָמֶן.

הַמוֹנֵא אֲזַנְיֶכֶם וּשְׁמֵעוּ:

מַחֲוִיץ לְעוֹר עַל יַד הַדְּרֵךְ עוֹמֵד בֵּית קָמֶן נִחְמַד לְמַרְאֵה; בְּדוּי רְאִיתֶם גַּם אִתֶּם אֵת הַבַּיִת הַזֶּה בְּעֵינֵיכֶם בְּלִבְתֶּכֶם לְטוֹיַל יְבִימֵי תְּקִיץ הַיָּפִים, וְעַל יַד הַבַּיִת שְׂתוּל בֵּן פְּרָחִים קָמֶן, וּמִסְבִּיב לֹא סוֹרֵג־עַיִן מִשׁוּחַ בְּצַבְעַ יְרוּק, וְאַצֵּל הַסּוֹרֵג מַחֲוִיץ, עַל שֵׁפֶת הַתְּעָלָה הַקְּטַנָּה, בְּתוֹךְ יַרְקֵק הַדִּישָׁא, צוֹמַח פְּרַח אֶחָד קָמֶן, אֲשֶׁר יִקְרָאוּ לוֹ פְּרַח־הָאָוֶן.

קִרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ מוֹהִירוֹת בְּיָפִין וְהַזֶּן גַּם עַל הַפְּרַח הַקָּמֶן, כִּמוֹ עַל כָּל הַפְּרָחִים הַגְּדוֹלִים וְהַנִּכְבְּדִים אֲשֶׁר בָּנִין וְלִבָּן יַגְדֵּל הַפְּרַח לְעֵינֵי הַרוֹאֵה מִשְׁעָה לְשֵׁעָה.

וַיְהִי הַבֶּקֶר וַיִּפְתַּח הַפְּרַח הַקָּמֶן אֶת עֲלָיו הַלְּבָנִים הַדְּקִים, הַסּוֹכְבִים קְקֵרְנֵי אֹר אֵת הַשֶּׁמֶשׁ הַצָּהוּב אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ; וְהוּא לֹא חָשַׁב וְגַם לֹא עָלָה עַל לְבָבוֹ לְחַשְׁבֹּ, כִּי הוּא אֶךְ פְּרַח רִמְזֶן וְנִקְלָה וְאִישׁ לֹא יִשִּׁים לְבוֹ אֵלָיו, וַיְהִי שֶׁמֶח בְּחִלְקוֹ, וַיִּפֶן אֶל מוֹל פְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּתְבַּנֵּן אֵלָיו וַיִּקְשֹׁב לְשִׁירַת הַחֲנֻגָּה (1) הַמְּזַמֶּרֶת בְּאֵיזֵר.

וְהַפְּרַח הָיָה כָּל כַּף שְׂמֹחַ, כָּל כַּף מְאֻשֶּׁר, כְּאִלוֹ הָיָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם חַג גְּדוֹל, וּבְאִמַּת אֶךְ יוֹם חַל פֶּשׁוּט הָיָה הַיּוֹם הַהוּא וְכָל הַיְלָדִים הָיוּ בְּבֵית הַסֶּפֶר, וּבִעֵת אֲשֶׁר הֵם כְּלָם יוֹשְׁבִים עַל סִפְסָלֵיהֶם וְלוֹמְדִים תּוֹרָה מִפִּי הַמּוֹרֵה, יֹשֵׁב הַפְּרַח הַקָּמֶן עַל גְּבֻעֻלוֹ הַדֵּק הַדֵּק וַיִּלְמַד מִן הַשֶּׁמֶשׁ חֵסֶם וְהַמְּאִיר, מִה שׁוֹב הוּא יוֹצֵר הַכֹּל לְבְרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא, וְגַם בְּזַמְרַת הַחֲנֻגָּה שָׁמַע הַפְּרַח בְּרוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר הִבִּיעַ לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ בְּדוֹמָיָה.

וְהַפְּרַח הַקָּמֶן הֶעֱנֵו הַבִּישׁ בְּיִרְאֵת הַכְּבוֹד לְמַעְלָה אֶל הַצִּפּוֹר הַמְּאֻשֶּׁרָה, הַיְכוּלָה לְזוּמֵר וְלַעוֹף בְּחַפְצָהּ, אֶךְ קָנָא לֹא קָנָא בָּהּ הַפְּרַח הַקָּמֶן, וְלֹא חָרָה לוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא יוֹכֵל גַּם הוּא לְזוּמֵר וְלַעוֹף כְּמוֹתָהּ.

— הֵן אֲזַנְכִי שׁוֹמַע וְרוֹאֵה אֵת הַכֹּל — אָמַר הַפְּרַח בְּלִבְבוֹ — הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַח עָלַי, הַרוּחַ מְנַשֵּׁק אוֹתִי, הָאֵח, מִה רַב אֲשֶׁרִי! — וּבְתוֹךְ הַסּוֹרֵג עוֹמְדִים פְּרָחִים גְּהֻרִים וְנִכְבְּדִים מְאֹד, וְכָל אֲשֶׁר יַמְעֵט רִיחַ הַפְּרַח בֵּן יַגִּבַּת רוּחוֹ: שׁוֹשְׁנֵי הַשֶּׁמֶשׁ מִתְנַפְּחוֹת לְמַעַן הַרְאוֹת יוֹתֵר גְּדוּלוֹת מִשׁוֹשְׁנֵי הַנֶּרֶד, וְשׁוֹשְׁנֵי הַנֶּרֶד מִתְנַשְׂאוֹת עַל הַתְּבַצְּלוֹת, וְהַתְּבַצְּלוֹת יוֹדְעוֹת הַיָּטִב, כִּי נִנְיָיִם יָפִים לָהֶם, עַל כֵּן הַרְמִימָה אֵת רְאִשֵׁיהֶן בְּנִאֻוֹת וְתִתְנַצְּבֶנָּה יֶשֶׁר לְמַעַן יִרְאוּן הָעוֹבְרִים, וְאִם אֶחָד מִהַפְּרָחִים הַגָּאִים הָהֵם לֹא יֵשֶׁם לְבוֹ אֶל הַפְּרַח הַקָּמֶן הַזֶּה, אֲבָל הוּא לֹא שִׁכְחָם, הוּא מְבִישׁ עֲלֵיהֶם בְּעֵינָיו הַגְּדוּלוֹת הַתְּפִחוֹת וּבְלִבְבוֹ יִחְשַׁב: „מִה יָפִים וְעִשְׂרִיּוֹם הַפֶּה! הֵן אֵלֵיהֶם תִּכְאֵד הַחֲנֻגָּה בְּדוּי, אוֹתָם תִּבְקֵר הַצִּפּוֹר הַגְּהֻרָה הַזּוֹת, כְּלִי סִפְקָן; וּמִה רַב אֲשֶׁרִי, כִּי מְצֵאתִי לִי מְקוֹם קְרוֹב לָהֶם, וַיְכוּל אוֹכֵל לְרִאוֹת אֵת כְּבוֹדָם וְהַדְרָם!“

וּבִעֵת אֲשֶׁר דִּבֵּר בֵּן הַפְּרַח אֶל לְבוֹ, נִשְׁמַע קוֹל הַחֲנֻגָּה, אֲשֶׁר יִרְדֵּה פִתְאֵם מִמְרוֹמַיִם, וְהִיא לֹא אֶל הַתְּבַצְּלוֹת וְלֹא אֶל הַנֶּרְדִּים וְהַשׁוֹשְׁנִים יִרְדֵּה הַפַּעַם — לֹא, לֹא! כִּי אֶךְ אֶל הַפְּרַח הַקָּמֶן, אֲשֶׁר נִרְעַשׂ כָּל כַּף מְרַב שִׁמְחָה עַד כִּי לֹא יִדַּע אֵת נַפְשׁוֹ.

וְהַחֲנֻגָּה מְפִזֶּזֶת בְּדִישָׁא מִסְבִּיב לְפָרַח הַקָּמֶן וּמְזַמֶּרֶת: „הָאֵח, מִה כַּף פֶּה הַדִּישָׁא, וּמִה יָפֵה הַפְּרַח הַקָּמֶן הַזֶּה, אֲשֶׁר זָהָב בְּלִבְבוֹ וְכֶסֶף בְּבִגְדָיו!“ וְהַנֶּקְדָּה הַצָּהוּבָה, אֲשֶׁר בְּלִבְהַפְּרָה, הוֹהִירָה בְּאִמַּת בְּזָהָב, וְהָעֵלִים הַקְּטַנִּים סְבִיבָה הַבְּרִיקוֹ בְּכַרְק הַכֶּסֶף.

וּמִה מְאֻשֶּׁר הָיָה אִזּוֹ הַפְּרַח הַקָּמֶן — אִישׁ לֹא יוֹכֵל לְתַאֵר בְּזוֹת נִפְשׁוֹ, צִפּוֹר־רִנְנִים זוֹ מְנַשֶּׁקֶת אוֹתוֹ בְּמִקְנֵהָ הַקָּמֶן וּמְזַמֶּרֶת לְפָנָיו אֵת זִמְרוֹתֶיהָ הַנִּפְלְאוֹת! וְאַחַר הַתְּרוֹמָמָה וְהַתְּעָף לְמַעְלָה בְּרוּם תְּכֵלֶת הָאֵוִיר הַצָּחָה.

וְהַפְּרַח הַקָּמֶן הָיָה כְּשִׁכּוֹר מְרַב עֵגֵג וְאֲשֶׁר; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הִרְגִיעַ מְעַט אֶת רוּחוֹ הַסּוֹעֵר, הִבִּישׁ אֶל הַפְּרָחִים הַגְּדוֹלִים הַנִּכְבְּדִים אֲשֶׁר בָּנִין, בְּבוֹשָׁה וְשִׁשׁוֹן גַּם יָחַד, הֵם הִלֵּא רְאוּ כָּלֶם

(1) מִין צִפּוֹר, לַעֲרַכֵּעַ.

יתמו חיי; והוא חפץ עוד לחיות, למען יוכל עוד לבא עם
הדישאה אל כלוב החונה.

— לא, לא! ישאר הפרח במקומו ויובא עם הדישאה
הקטנה אל הכלוב.

והצפור המסבנה קוננה כל היום על אכדן חרותה, ומד
בבגפיה בחושי הפרול של קירות הכלוב; ומה צר היה לפרח
הקטן, כי לא יוכל לדבר ולנחמה אף במלה אחת.

עבר חצי היום.

— טפת מים, טפת מים! — צפצפה החונה: — הם

כלם יצאו ואתי שָׁכחו. אהה גרוני נזר ויבש! בקרבי איש
וקרח והאזיר מסביב כבד עלי מאד! התי! בא קצוי, בא יום

הפנות, עלי לעזוב עתה את אור השמש, את תבלת השמים,
את ירק הדישא! והנעץ את פקודה באדמת הדישא הקרה,

אשר על תחתית כלובה, להשיב מעט את רוחה; וברא את
הפרח הקטן והנענע לו בראשה ותנשקהו ותאמר לו: גם

אתה תבל פה, פרח מסכן, גם אתה תמות בבלא תנה, כלי
גטף טל; אותך ואת הדישאה הזאת נתנו לי חלף כל התבל

הגדולה אשר מחוץ לכלובי, כל עשב דק פעץ רענן הוא פה
בעיני כל עלה מעליך — שושנה נותנת ריח נוח; אהה, אתם

מוזכרים אותי מה רב אסונני, מה גדול שבריי, מה גדולה
האכבה, אשר אכדה לי בתלקח ממני חרותי.

מי יתן ויכלתי לנחמהו מינונו! חשב הפרח בלבו.
ומה צר לו, כי לא יוכל להביע אף מלה אחת; אולם הריח אשר

נתנו עליו חוק הפעם, וחחונה הרגישה את זאת ולא נגעה
בעלי הפרח הזה; ותקמף מרב צמאת את כל העשבים אשר
מסביב לפרח.

ויהי ערב, ואיש לא זכר להביא מעט מים לחונה
המסבנה, ותפרש הצפור האמללה את כנפיה הרכות ותנועענה

ותרעדנה, ותורד כמר נפשה את ראשה הקטן אל מול פני
הפרח ולפת גשבר בקרבה מיגון ומשבר רוח, וגם הפרח לא

יכל עוד לאסוף בערב הזה את עליו, כאשר עשה אמש, ויורד
גם הוא את ראשו עצוב ונגנה.

ולמחרת הבקר זכרו הנערים את החונה — ויבאו אל
הכלוב והנה היא שוכבת מרה, ויבכו וישפכו דמעות רכות

מאד; ויחפרו קבר לחונה ויקברו את הצפור בכבוד ויפארו
את קברה בשושנים ובחבצלות.

בהיות הצפור חיה שכהונה ונערוה ויחפרוה מכל, וכמותה
שפכו דמעות עליה ויעשו לה כבוד.

ואת הפרח הקטן עם הדישאה השליכו החונה; ואיש
לא זכר אותם ולא ידע, כי אף הם השתתפו בצער הצפור

האמללה, אף הם הרגישו את צרת נפשה ואף הם חפצו בכל
לב לנחמה ולא יכלו.

את אשרו וכבודו רב, ויבדי יבינו גם את שמחתו הגדולה.
אולם השושנים עומדות וקופות במקדם ופניהם אדמות, כי
היטב תרה לזן הפעם ותקנאנה בפרח הקטן; וגם החבצלות
אספו את עליהן אליהן וראשיתן עבו מאד. מה טוב, כי לא
יכלו הפרחים האלה לפתח פה ולדבר דבר, ולולא זאת, כי עתה
שמע הפרח הקטן מפייהן ודברים רבים, אשר היו ומכעיסים
ומרעמים אותו הרבה מאד, והפרח הקטן ראה, ופי סר רוהם
והמה נעצבים ויצר לו מאד: מדוע זה לא ידעו גם חבריו
הגדולים שמחה?

וכרנע הריא באה אל הגן נערה קטנה וכידה ספין חד
מלמש ותעבר על פני החבצלות ותכרתן אהת אהת. — אהה!

— גאנח הפרח הקטן — נורא הפראה, נורא מאד! הנה בא
קטן!

ותלך הנערה ותקח אמה את הפרחים אשר קטפה; ומה
מאד שמח אז הפרח הקטן, כי עומד הוא מחוץ לסודג בתוך
הדישא וכי הוא אף פרח קטן ודל.

השמש בא ויקפץ הפרח את עליו ויאספם אליו ויישן
במנוחה; ויהלם כל הלילה הלומות נעמים על דבר השמש

החם ועל דבר הצפור הנה.

ויהי בקר, הפרח הקטן פתח בשמחה את עליו ויפס
לכל רוח, כאלו פשט את ורועותיו אל האזיר הצח ואל האור

הנעים, ויפר את קול הצפור אשר שרה אתמול. אה, — אהה! —
שירתה היתה כל כך עצובה, כל כך מלאה יגון! הן, יש ויש

לחונה המסבנה על מה להתאונן ולהתעצב. היא נלכדה ברשת,
ועתה היא יושבת כלואה בכלוב תלוי בחלון הפתוח. הצפור

המסבנה מזמרת עתה בעצב על תענוגות הדרור, מה טוב
הוא להיות חפשי ולעוף אל אשר ישא הרוח! היא שרה על

הקמה הירוקה אשר בשורה, על הפסע הנהדר והנעים באזיר
מעל לשדות תבואה, על היערים וירק הדישא אשר בין העצים.

החונה לא ידעה עוד שמחה, היא יושבת כלואה בכלוב צר!
והפרח הקטן מוכן בכל לבו לעזר לחונה האמללה,

אף מה יוכל לעשות למענת? במה יוכל לעזר לה? והפרח
הטוב שבה את כל אשר סביבו: את חם השמש וזרר קרניו

ואת לזן עליו הטיפים, כל מעיניו היו באסון הצפור הכלואה,
אשר לא יכל לעזר לה במאומה.

פתאם באו שני נערים קטנים וידי האחד ספין חד
וגדול, פספין אשר קטפה בו הנערה אתמול את החבצלות,

ויקרבו אל הפרח הקטן, אשר לא ידע את הפצם ולא הבינו.
— פה נובל לקחת הדישאה קטנה ויפה בעד החונה, אמר

אחד הנערים; ויחפר בסבינו מרבע עמק בארמי מסביב לפרח
אשר ישאר נצב בתוך הדישאה.

— עקר גא את הפרח הקטן! — אמר הנער השני.
הפרח הקטן רעד מרב פחד, ידע ידע הקטן היטב, כי בהעקרו

הר האלהים הרב.

חרשות

סבל אף מעט, מן השטף הנורא הזה; נהרסו קירות אהדים, נשטפו גני פרות וגני פרחים. על החוף מתנגלים הרבה קרעי בגדי סינים והגלים משליכים לעתים קרובות על חוף הנחל סגרי אנשים שטבעו בשטף.

קבירה. — מהזמיל מודיעים כי ביום התשעה עשר לחדש אוקטובר הובילו לקברות את ספרי התורה שנקרעו ונטמאו בשעת הפרעות שהיו שם. ביום הראשון לחדש ספטמבר. את ספרי התורה הניחו בארונות מיהדים, ויובילים בעגלות לקברים אצל הקדושים שנהרגו בשעת הפרעות. המון אדם רב נהרו אל שדה הקברות. כאשר הורירו את הארונות אל הקברים נשא הרב מספר מר וכל העם בכה תמרוזים.

השטף בפטר ברנ. — "המליץ" פותח: אין לתערוך את כל הגוקים הרבים אשר סבלו יושבי המרתפים והדיירות הנמוכות ובעלי האסמים הגדולים אשר בשפלה, כי כל הסהורות אשר

שטף נורא במשיבו. — בעיר משיפו אשר בארץ סין קרה בעת האחרונה אסוי גדול מאד: סערה נוראה עברה על העיר הזאת. לפערה הזאת קוראים שם "טיפון". עדי ראייה מספרים על אדות הסערה הזאת פרברים האלה: אימה גדולה נפלה על יושבי העיר. ורמי מים גדולים שטפו מן ההרים, מי התעלה גאו מאד וישתפכו על הרחובות בגלים אדירים ויהרסו חנויות, מחסנים, גנים, וישאו בשטף קצתם את האנשים והבהמות אשר פגשו, ויגרפום אל בין גלי הים הפוער וזועף מאד. בתהום הרותה היה הסתוכבו אנשים ובהמות; גם קורות עץ ארפות שלשים אמה יותר טלטלו כקסמים דקים. נשמעו געית בהמות טובעים ואתחזה אנשים. פאלף נפש אדם אבוד בשטף הנורא הזה מלבד הרבה בהמות. על השוקים נשארו מן החניות רק שרידי חבנות כמו אחר שרפה נוראה, וההבדל הוא רק בזה, ששם לא ירחו ריח חריכה, כי אם ריח ארמת בין המכסה חלק גדול מן השוק. החלק האירופי של העיר

מבית חנוך לעוברים בירושלים. בין מוסרי הצדקה הרבים בירושלים יושב, בלי ספק, בית החנוך לנערים עירום, לאחד יותר חשובים, וראוי הוא המוסד הזה שכל ילדי עמו ידעו מה הוא ויפקדוהו לפעמים בגדבותיהם, והנה ה"השקפה" הירושלמית מביאה מאמר קטן בשם: "רגשי נער עזר" שאנו מוצאים לטוב לתחו לפני קוראינו:

עוד אומר את היום המר הנורא בתי, שקללתיו בקלל אויב את מרי יומי היום שהעולם השך בעדי פתאם ולא הוספתי לראות שמש זורת, לא הוספתי לראות את הורי, אחי ואחיותי, כל המדות חבל, כל יפי העולם, וכל הספרים האהובים לי נחתמו לפני. ביום ההוא אמרתי למאם בתיים, אמרתי לשלה יד בנפשי, קמתי על רגלי ואלה, והנה נכלתי באבן; בינתי על ימין והנה השך, על שמאל — אפלה, לא יכלתי לצאת החוצה לטייל, לא יכלתי להתבונן אל החמון הרב העובר ושכ, לא יכלתי עוד לראות את השמש בצאתה ובבואה, את הפרחים הניפים, השושנים האדומות, הצפרים השרות, אהה... הייתי אמלל, אמלל!

אבל הנה הובאתי לבית חנוך עורים, הנני בבית אשר בו יתחנכו נערים אמללים פגילי, נערים שרודי אור, ואני שנית הפך חיים ואינני מרגיש את עצמי כל כך אמלל. אנשים טובים דואגים לנו. מטפלים בנו, ילמדנו מלאכה, שנוכל להתפרנס ממנה, ילמדנו פרקים בלמודי הדת ומדברי ימי עמנו יספרו לנו, גם ילמדו אצבעותינו לכתב על ידי המורה, שגם היא עוזרת, המרגשת מה אמללים אנהנו.

העת איננה עוד ארפה לי, פי בהכרת רעי הנני מבלה אותה, גם לטייל נצא לפעמים, נעין המפקח אשר פאב הוא לנו, צופה עלינו תמיד.

פי אומר עתה את הימים הראשונים, את ימי ילדותי, עת היותי ילד-קטן, אז לא יכלתי לצאת ולבא בלי עזרת הורי, ובזכרי פי גם עתה בקדלי עזרת המפקח נהוצה לי, אז אדע, אז ארגיש פמה עלי להודות לאנשים האלה.

אנשים יקרים! עזר הנני, נער עני אנכי, במה אוכל לשלם לכם על הסדכם עמדי?

ירושע קנטורוביץ.

נתקבלו בעת האחרונה באניות הקיסור ופרקי אותן מן האניות לכל ארך הוף הניקה גרטבו ונתקלקלו במקומות רבים על החוף מתוללים רחשים וכלי בית שבורים של העניים יושבי המרתפים אשר השליכים המים החוצה.

נוק רב הסב השטף בגן החיות, פי בהתפרץ המים אל אהלי החיות, שבעו בהם חיות קטנות שונות, מלבד מה שנתקלקלו גם אהלים ובנינים נמוכים של חיות שונות. כל הגן היה מקף מים ומראהו פמראה גן הצף על פני המים. ובתוך הגן נראו מחוזות נוראים: פלובי חיות צפים על פני המים, וקול וצקתן מהריש אוננים והגן טובעות לעיני המשרתים ואין מצייל. פועלים רבים עובדים במשאכת להוציא את המים, אך המים הזלכים ומתנגרים: בית-העם הנקרא על שם הקסר ניקולי השני היה מקף מים גם הוא מפל עברים, והמשוחקים יותר האנשים העובדים בו נמלטו ממנו בקרונות (עגלות) גבוהות.

בבקר שטפו המים איי קרסטובסקי, קמני אלגין הקרובים זה לזה והפסר הישן הנשען אליהם; וכלם יחד נהפכו לים מים רחב וגדול, והפתים הציצו מעל המים בקבוצות איים קטנים. רב יושבי האיים האלה יצאו העירה איש איש למשרתו ולעבודתו ולא יכלו לשוב הביתה.

הפער הגדול קרע שלמי הניוה, ובמקום אחד נקרע שלט בן שמונה אמות, אך לאשר העוברים נשאר קצהו האחד תלוי על מסמר ולא הביא אסון לאיש.

גם שרפות לא חסרו בעת השטף, פי מן המים התלקחה ערמת סיד שנמצאה אצל בית הדש אחד. לכפות את הדלקה היה קשה מאד, פי משפעת המים התלקח הסיד יותר ויותר, אך בכל זאת בעבר הצי שעה כפי את האש, אך שרפה גדולה פרצה בבקר במחלקה הקסרית ללמודי הלשונות, אשר על יד האוניברסיטה. הלהכה נראתה בראשונה במרתף, אך באשר נשרפה תקרת המרתף — התפרצה האש אל הקומה הראשונה אל הדר המפקח. בעמל רב הבקיעו להם מכבי האש דרך בין גלי המים, אשר פסו את הרחוב ואחרי עבודת שתי שעות שקגה האש, ובעת ההיא פרצו עוד שלש שרפות במקומות שונים בעיר, בשעה שירי המככים היו מלאות עבודה להציל מספנה את האמללים המובעים במרתפיהם.

עוד על דבר היושב בתענית. — העחונים מודיעים, פי זה האיש סומשי האיטלקי המבין את עצמו לשכת ארבעים יום בתענית באחד האזורים הגדולים שבירושלה, התענה כבר פעמים אהודות בערי אירפה הגדולות ובאמיריקה מהמישה עשר עד המישה

עננה אדמה. — באמריקה הצפונית תלה בימים האחרונים ראש היהודים הודע בשמו "עננה אדמה", הרופאים הלכנים שנשלחו אל החולה הנכבד אמרו פי לא יקום עוד ממחלתו זאת. עננה אדמה היה בימי נעוריו פרעם להלכנים, ומפני שמו פחדו מאד.

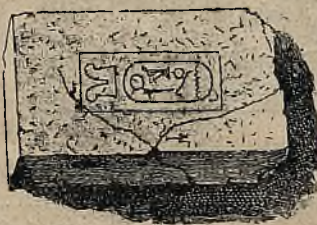
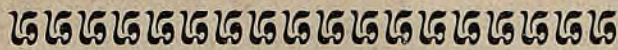
משפחות גרמניות וצרפתיות. המנהג הטוב הזה לקח זה כבר את לבות עמי אירופה, אף קשה היה הדבר להוציאו לפעולות מבלי דעת איזו משפחה בחיין לארצן רוצה לאסוף אליה ילדים בחלוף ילדיה היא. ועתה, להקל את הדבר, מציע המורה מטיה ליסר לתכלית זו לשפחה מיוחדת ראשיתו בפריז, ולהתנייה מחלקות בכל ערי ארפה הגדולות, והיה כל החפץ לשלח את בנניו לחיין לארצן יפנה אל המחלקה אשר בעירו או בארצו, ושם יציע את חפצו, ועם זה יודיע את מצבו בחברה ומצב בני ביתו, מספר ילדיו וכמה שני ימי תיהם. הודיעה הזאת תשלח להלשפה המרפזית ומשם יקבל את האדריסה של איש הדומה לו במצבו ושגם יציע האיש ההוא דומים לבניו בשנותיהם וידיעותיהם.

ההצעה הזאת טובה מאד בעיני כל ראשי בתי הספר בצרפת, גם בגרמניה נתקבלה ההצעה בציון.

ילדים. — בעיר רינא מת בימים האלה איש אחד, שהיה פקיד, והוא בן מאה וחמש עשרה שנה. האיש הזה חי אפוא במאה השמונה עשרה, התשע עשרה והעשרים למספר העמים.

אף הקן היותר גדול — בלי ספק, — בכל העולם, הוא מיכאל סלים במדינת סן סלדור אשר באמריקה הצפונית. הוא בעצמו אומר, כי עתה הוא בן מאה ושבעים שנה; חתמתו נמצאה על תעודה אחת משנת 1712, ורופא וקן אחד, שהוא עתה בן שמונים שנה, מעיד, כי הוא זוכר עוד מימי ילדותו, שהאיש הזה נחשב אז לבן מאה שנה ויותר. הרופא הזה אומר, כי סלים חי כבר בשנת 1705, ולו גם אף נולד בשנה ההיא, חסרות לו אף שתי שנים למספר מאתים שנה.

כיצות הבגדיהן. — הבגדיהן (תקסר) הסיני הוציא פקדה לבני עמו לנו את צמותיהם מעל ראשם ובלב יגדלו עוד צמות אחרות במקומן; ולבנות עמו הסיניות — שלא תגלנה געלים קטנות וקצרות על רגליהן. כי עד עתה היה מנהג קדוש אצל הסיניות לשום על רגליהן בעוון קטנות געלים קטנות המתאימות למדת הרגלים הקטנות, ונעלים קצרות כאלה געלו על רגליהן גם כאשר הלכו ונגדלו, באופן שהגעלים לא נהנו לכפות הרגלים לגדל ולהתפתח עם הגוף. ועל בן היו כמעט כל הסיניות בעלות רגלים קטנות — וזאת נחשב להן ליפי גדול — אבל פואבות תמיד. ועתה קראה מצות המלך דרור לכפות רגליהן. נהי סמן של השפלת ארפה.

וארבעים יום. בפלורנציה (איטליה) התענה שלשים יום; בעיר ברצלונה (ספרד) — המשה ושלושים יום; בלונדון — המשה וארבעים יום; בפריז שלשים ואחרי בן ארבעים יום ובגניורק — ארבעים יום. **שני הפכים מפליאים.** — ולהגדיל את הרשם אשר יעשה המתענה הנפלא הזה על רואיו — הציע איש אחד מתושבי ורשה, יוסף ק. שמו, לפני סוטי, כי ירשהו לשבת אצלו במשך ששה שבועות רצופים, ובשעה שזה ישב בתענית, ישב הוא, יוסף ק., ויאכל בלי הרף, וזה האיש ק. מתנה תני, כי רק שש שעות יישן בכל. מעת לעת, ובל שאר שמונה עשרה השעה יאכל ויאכל בלי שום הפסקה במשך ששה שבועות. **פרץ הר שרפה.** על האי איסלנדיה החל פרץ הנק

מאד מלע הר השרפה „בפינקויל“.

הפראים באפריקה. — באפריקה נגמר בימים האחרונים בגן מסלת הפרזל העוברת מעיר החוף סקונדי עד העיר קומפי. לחנתת המסלה נקראו כל ראשי שבטי הפראים ונסכייהם. פקדי המסלה הציעו לפנייהם לעבר חנם ברפכת על פני כל המסלה שארפה שלש מאות קילומטר. הנסכים הפראים פחדו בראשונה מפני הקשר ויראו לשבת במרפבות, אף כאשר אמצו את לבכם גיעלו אל חוף המרפבות והרפכת גדה ממקומה, השמיעו קול שריקת תמהון, אשר הרעיש את האוויר מסביב; ובכואם עד התחנה האחרונה לא רצו לצאת מן המרפבות, בחפצם לגסע בהם גם בחור.

בית ספר בלב ים. — באמריקה מיסרים עתה בית ספר מיוחד במינו. בית הספר הזה יהיה באניה הבנייה לתכלית זו, בו יהיה מקום למאתים וחמשים תלמיד. התלמידים האלה יעשו באניתם נסיעה בים סביב כל פדור הארץ, ובדרך ילמדו ודברי ימי העמים, פתיבת הארץ (גיאוגרפיה) וסדרי הממשלות בכל ארצות התבל. למורים בבית הספר הזה הזמנו עשרים וחמשה פרופסורים.

מחי ילדי העמים. — מורה בית ספר אחד בצרפת, טוני מטיה שמו, הציע לפני הורי ילדים להנהיג בארצו חלופי ילדים בילדים בני ארצות אחרות, כלומר, כי ההורים הרוצים שבניהם או בנותיהם ישלמו בדיעת שפוח גרמניה ואנגליה ובכלל בדעת העמים שכניהם — יבאו בדברים עם משפחה גרמנית או אנגלית, שיש גם לה בנים ובנות בני גיל דומה לשלהם ויחליפום בינם לזמן ידוע: הילדים הצרפתים ישבו בבית המשפחה הגרמנית או האנגלית, והילדים הגרמנים או האנגלים בבית המשפחה הצרפתית. הדבר הזה יביא תועלת פפוליה, כי מלבד אשר יקנו להם על ידי זאת ידעה הוגנה בשפה הנחה — ילמדו לדעת את חיי העמים, וכאשר ידעו אז גם יאהבו. אבות הילדים משני הצדדים מתחייבים להחזיק בביתם את הילדים השלוחים אליהם, לדאג להם, להשיג עליהם ולמלא את כל צרכיהם, ועל האבות להוציא מפיסם רק דמי הוצאות הנסיעה.

בארץ שוויציה שיש בה קנטונים¹ גרמנים וצרפתים — נפרץ המנהג הזה מקבר: להחליף את הבנים וביותר את הבנות בין

¹ קנטון, — תבל ארץ, פלך. לבנה מצרית ועליה הוחם רעמסס השני שהיה בימי משה.

בדיחות:

הגבן.

בנימין : איבדה זה נפתלי עברת את הבחינות בבית ספרך ?
 נפתלי : על שלש השאלות הראשונות עניתי כהוגן.
 בנימין : ומה הגה שלש השאלות הראשונות אשר שאלוך?
 נפתלי : מה שמי בן כמה שנים אני, ומתי הל יום הולדתי.

רופא נאמן.

החולה : אינני ירא, אדני הרופא, מפני המות, ירא אני רק
 לכל יקברוני חיים, כי הן כבר קרה כזאת פעמים רבות, כי קברו
 אנשים, אשר מתו רק מות-מדמה והמתים החיים האלה הקיצו אחרי
 בן מתרדמתם בדיוחם כבר בקבר, ובאין יכלת לצאת עוד ממנו
 גחנקו שם מאפס אייר לנשימה...

הרופא : בטח בן, אדני, כי אם ארפאך אני, אז תמות מות-
 אמת. ולא מות מדמה ולא תקבר חיים.

י. א. הנדלרליץ.

גן הילדים

מאת שלמה ברמן.

יצאה לאור כריסתומטיה בשני חלקים: הראשון
 (הוצאה ג' מתקנה ומוגהת) לילדים מבני שש עד בני
 שמונה שנים, והשני לילדים מבני שבע עד בני תשע
 שנים. הכריסתומטיה הזאת מצוינה בקלות שפת ה
 ובתוכנה המלבב ומושך את לב הילדים הקטנים. מלבד
 זאת מוסיפים עליה ליות חן ציוריה הנהירים שנתקנו
 ונעשו מחדש. לפני כל פרק יש ווקבולים מתורגמים רוסית
 ואשכנזית (באותיות עבריות) במספר לא רב, כדי
 להקל על הילד למוד שעורו. שירי גן הילדים נכתבו
 ע"י המשוררים ביותר מצוינים, שכתבו למען הילדים
 בשנים האחרונות, ומצטיינים ג"כ בתוכנם ובשפתם
 הקלים מאד. בחלק ב' ישנם כ' פרקי דברי ימי
 ישראל כתובים בסגנון קל, המכילים קורותינו
 מבריאות העולם עד ימינו אלה. השפה והסגנון הקלים
 של "גן הילדים" יתנו ערובתם. שגם הילד שכשרונותיו
 לא טובים יעבר על הספרים האלה בענג ובנקל, ויעש
 חיל בלמודיו.

מחיר החלק הראשון 75 קאפ, מכ' בכר
 90 ק, פארטא 10 ק.

מחיר החלק השני 50 קאפ, מכ' בכר 65 ק
 פארטא 6 ק.

שני החלקים מכ' יחד בכר 1.45 פאָר 16 ק

דארטיסה:

Издательство „Тупія“, Варшава.,
 Verlag „Tuschija“, Warschau.

בע"פ: נובולפיקי 7, מעון 9, (2-4)

Поступили въ продажу новыя книги

П. Г. Жлячко

Законоучит. Бѣлостокск. Реальн. уч. и учит. н а
 чальн. евр. училища)

1. „ПОДЪ ЗНАМЕНЕМЪ МАККАВЕЕВЪ“

Иллюстрированный историч. очеркъ для евр. юно-
 шества къ празднику Ханука.

Цѣна 15 коп. съ перес. 17 К. Сіонистск. круж-
 камъ 1000 экз. за 12 р. съ пер.

2. „БАРЪ-МИЦВО“

Учение объ обязанностяхъ еврея, достигшаго ре-
 лигіозн. совершеннолѣтія, съ приложеніемъ: За-
 стольныя рѣчи для конфирманда.

Цѣна 30 коп. съ перес. Обѣ книжки вмѣстѣ за
 2—2 40 коп. съ пересылкой.

2-ая книжка имѣется въ изыщан. переплетѣ (для
 подарк.) — Цѣна на 10 коп. дороже.

המיל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אביגדור וש. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם הקטן", "הפרדגו", ו"הנעורים":

Издательство „Тушія“, Отдѣленіе „Оламъ-
 Катань“, Варшава.

Verlag „Tuschijah“, Abtheilung „Olam Katan“,
 Warschau.

NOVAYA KNIGA
 „СОВРЕМЕННАЯ ПАЛЕСТИНА“
 въ физико-этнографическомъ и
 политическомъ отношеніяхъ
 составилъ И. Великиндъ.
 Книга эта иллюстрирована, содержитъ
 19 печатныхъ листовъ на веперной бу-
 магѣ и имѣетъ II географическ. карту.
 Цѣна 1 р. 40 к. переводъ 1 р. 90 к.
 продаются въ обычн. книжк.
 СКЛАДЪ ИЗДАНІЯ
 при Типографіи и Фабрицѣ Ілеструманн. Мартинъ
 Торогаво Дожа
 Г. М. ЛЕВИНСОНЪ, ВЪ ОДЕССѢ.
 Желашійся ознакомиться съ содер-
 жаніемъ этой книги безплатно выси-
 дается краткое описаніе ея.

בביאליסטאק מקבל חותמים

על העולם קטן, הפרדגו והנעורים
 וכל מכה'ע העברים.

מר ש. י. ליפשיץ, מו"ס

במחיר הרידקציות.

החתימה לשנת תרס"ד

על העתונים :

שנה שלישית.

עולם קמץ

שנה שלישית.

עיתון שבועי מצויר לבני הנעורים.

העתון המצויר האחד כספרותנו בכלל והיחיד ומוחד לבני הנעורים שלנו בפרט.

שפת ה"עולם קמץ" קלה וטבעית והסגנון נאה ומלכב. — ה"עולם קמץ" הוא מנוקד כלו.

כל גליון מלבד שהוא נעים לקריאה ומלכב את נפש הקוראים הקטנים והצעירים, הנהו גם מעין חריסמומטיה מצוינה ללמוד שפת עבר. העתון נדפס על נייר יפה וכדפוס מהודר והתמונות מצוינות ביפין וטובן.

מחירו ברוסיה: 4 רובל לשנה.

2 רובל לחצי שנה, 1 רובל לרבע שנה.

באוסטריה-אונגריה: 10.50 קראנען לשנה; באשכנז: 9 מרק לשנה; באנגליה: 8 שילינג לשנה; בשאר ארצות: 11 פֿרַנְק לשנה; בארץ ישראל: 10 פֿרַנְק לשנה; וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

החותמים בפעם אחת לשנה שלמה מראשית שנת תרס"ד יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה ויכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה ושני הרובל הנתורים בראשית הרבע השני.

שנה שנייה. ב. הפרדגוג

ירחון לחנוך והוראה

בעד הורים ומורים.

[הוספה ראשונה ל"עולם קמץ"].

תכן הענינים של השנה הראשונה: א] אל הקוראים; ב] כתי ספר של פרבל ונחיצות גני ילדים עכרים (עם תמונת פרבל) גח פינס, ג] עקשנות הילדים ורגזותם — ב]א; שה; ד] הקריאה העברית — ב]א; זאב; ה] פססלוצי בתור מוחך העם — פרוֹפֿיסור לודוויג שטיין (תרגום ש. רוזנפלד); ו] טולסטוי על החנוך ***; ז] תרבות הרגש המוסרי אצל הילדים הקטנים — תרגום אחד המורים; ח] רעיונות על החנוך — ב]מש; ט] מכתבי טולסטוי על החנוך ***; י] הרצאת הר"ר לנדור; יא] חסרונות האופי של הילדים (פרקים בתורת החנוך) — א. ב]ציוון; יב] תורת החנוך — י. י. גלסס; יג] שאלת החנוך בעתונים — יגאל הכרמלי; יד] "הפרדגוג" ותעודתו — המערכת; טו] להעברת ה"חרד" מרשות הפרש לרשות הצבור (מאמר א' וב') פנחס שיפמן; זז] הששה השמיות והקוליות בקריאה — ישראל יוסף סירקיס; יז] לשאלת המורים — י. י. גלסס; יח] השקפת כתי הספר לחי"ה — ד"ר חנום סלווסן; יט] כתי הספר בשויציה — ג. פינס; כ] גן הילדים בתור פרוודור לחרד — י. יחיאלציק; כא] בקרת ספרים: י. י. גלסס, ח. פ. ברגמן; כב] תשובה למבקרי י. י. אינדיצקי; כג] בעתונים; כד] פתגמים ומשלים פרגוגיים — ג. פינס; כה] כרוניקה מודעות.

מחיר הפרדגוג ברוסיה לשנה: 8 רובל, לחצי שנה 1.50 רובל, לרבע שנה 75 קאפ; באוסטריה-אונגריה: 7.75 קראנען לשנה; באשכנז: 6.50 מרק לשנה; באנגליה: 6 שילינג; בשאר ארצות: 8.50 פֿרַנְק לשנה; בארץ ישראל: 8 פֿרַנְק לשנה — וכן לחצי ולרבע שנה בערך.

לחותמי ה"עולם קמץ": ברוסיה לשנה: 2 רובל, לחצי ש' 1 רובל, לרבע ש' 50 קאפ; באוסטריה-אונגריה: 5.25 קראנען לש' ; באשכנז: 4.50 מרק לש' ; באנגליה: 4 שילינג לש' ; בשאר ארצות: 5.50 פֿרַנְק לש' ; בארץ ישראל: 5 פֿרַנְק לש' — וכן לחצי ולרבע שנה בערך. החוברת הראשונה של שנת תרס"ד (תשרי—חשוון) תצא מביה"ד בפרט.

שנה ראשונה. ג. הנעורים

ירחון מצויר לבני הנעורים.

[הוספה שנייה ל"עולם קמץ"].

מחירו לשנה ברוסיה: 8 רובל, לחצי שנה 1.50 רובל, לרבע שנה 75 קאפ; באוסטריה-אונגריה: 7.75 קראנען לש' ; באשכנז: 6.50 מרק לשנה; באנגליה: 6 שילינג לש' ; בשאר ארצות: 8.50 פֿרַנְק לש' ; בארץ ישראל: 8 פֿרַנְק לש' — וכן לחצי ולרבע שנה בערך; לחותמי ה"עולם קמץ": ברוסיה: לשנה 2 רובל, לחצי ש' 1 ר', לרבע ש' 50 קאפ; באוסטריה-אונגריה: 5.25 קראנען לשנה. באשכנז: 4.50 מרק לש' ; באנגליה: 4 שילינג לש' ; בשאר ארצות: 5.50 פֿרַנְק לש' ; בארץ ישראל: 5 פֿרַנְק לש' — וכן לחצי ולרבע ש' בערך. החוברת ב' ג' תצאנה מכית הדפים בקרוב.

המזיל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורך: א. ל. בן-אביגדור וש. ל. גרדון.

Издательство „Тушія“, Отдѣленіе „Оламъ Катанъ“ Варшава. האריסה:

Verlag „Tuschijah“, Abtheilung „Olam Katan“ Warschau. בע"פ: נובולפיקי 7, מעון 9.